

Wie was toch...

Jarich van Liauckema

We schrijven 1588. De Tachtigjarige Oorlog woedt en Zutphen is in Spaanse handen. De gouverneur van Zutphen, Juan Bautista de Tassis, sneuvelt bij het beleg van Bonn. Zutphen krijgt een nieuwe Spaanse gouverneur. Het is de Fries Jarich George Scheltes van Liauckema (*1558, Sexbierum).

De katholieke houwdegen Van Liauckema heeft dan al een flinke militaire carrière in Spaanse dienst achter de rug. Vanwege de politieke situatie in Friesland leeft hij sinds 1580 in ballingschap. Hij is in 1582 een van de onderaanvoerders van De Tassis bij de verovering van Steenwijk. Als hij gouverneur van Zutphen wordt, is hij dertig jaar en heeft hij inmiddels de rang van luitenant-kolonel.

In het voorjaar van 1591 begint prins Maurits zijn campagne tegen de vestingen langs de IJssel. Op 23 mei verovert hij Doesburg. De volgende dag verschijnt Maurits voor Zutphen met achtduizend man voetvolk en tweeduizend ruiters. Het Zutphense garnizoen telt slechts zeshonderd man, en er is nauwelijks mondvoorraad en ammunitie. Maar Liauckema lijkt zich geen zorgen te maken. Het stadsbestuur dringt er bij hem op aan dat hij Parma vraagt onmiddellijk een ontzettingsleger te zenden. Liauckema wimpelt dat af.

Maurits laat loopgraven aanleggen en brengt 32 stukken zwaar geschut in stelling. Na drie salvo's uit alle batterijen eist Maurits de overgave van de stad. Liauckema vraagt drie dagen bedenktijd. Maurits geeft hem een uur en hervat daarna de beschietingen met volle kracht. De overmacht is te groot en Parma zal niet komen. Liauckema ziet het hopeloze van zijn situatie in en capituleert op 30 mei. Hij bedingt vrije aftocht voor zijn troepen. Over de stad en haar bevolking be-

Deel van een altaarstuk door een onbekende meester, geschilderd vermoedelijk kort na de verovering van Steenwijk in 1582, waaraan alle zes de afgebeelde edelen deelnamen. Jarich van Liauckema is vierde van links. Vooraan, met rode broek, Juan Bautista de Tassis. (Rijksmuseum, Amsterdam)

kommert Liauckema zich minder. Het enige wat hij voor de inwoners regelt, is drie dagen bedenktijd of ze willen blijven of vertrekken. Liauckema en zijn mannen verlaten Zutphen met wapens en brandende lonten. Maar vooral zwaar gepakt en gezakt. Die pakken en zakken – roofgoed uit Zutphen en omgeving – lijken de belangrijkste reden voor Liauckema's snelle capitulatie. Zutphen komt definitief in Staatse handen.

Na Liauckema's aftocht horen we weinig meer van hem. Zodra de oorlog en de politiek het toelaten keert hij terug naar Friesland. In 1621 treffen we hem aan op Liauckemastate, zijn voorvaderlijk huis bij Sexbierum. Daar overlijdt de laatste Spaanse gouverneur van Zutphen in 1642.

(Rob Kammelaar)

Literatuur

- R.W. Tadama, *Geschiedenis der stad Zutphen*, 1856.
- A.Th. van Deursen, *Maurits van Nassau. De winnaar die faalde*, 2000.